

[H. P. Johansen.]

og tydeligt, at der kan anføres adskillige og ret vægtige Grunde baade til Fordel for den ene og den anden Maade at ordne dette Spørgsmaal paa. Men jeg erkender, at det er kun et lille Beløb, der er Tale om at de arbejdsløse selv skal præstere. Jeg haaber derfor, at det nye, som bliver foreslaaet, ikke skal afholde nogen, i hvert Fald ikke nogen, der virkelig ønsker at komme paa Højskole, fra at faa et saadant Højskoleophold, for det vil vist være vanskeligt at anvise de arbejdsløse, som ikke kan faa Beskæftigelse, en bedre Anvendelse af Tiden end netop at tage en Vinter paa Højskole. Som sagt haaber jeg, at den nye Ordning angaaende Elevtilskuddene skal vise sig at være heldig, og at den i høj Grad vil tilskynde de unge til at gøre Brug af den.

Ud over de Bemærkninger, jeg har gjort her, vil jeg gerne sige et Par Ord om den anden Side af Lovforslaget, om den Del, der omhandler de direkte Tilskud til Højskolerne, og Begrundelsen for, at disse Tilskud forhøjes og omlægges. Begrundelsen er jo bl. a. den Udgiftsstigning, som er sket i de senere Aar, en Udgiftsstigning, som ogsaa rammer de her omhandlede Skoler, uden at Skolerne har Mulighed for at forøge deres Indtægter, hvis de ikke, som Ministeren sagde, vil risikere, at Eleverne udebliver. Jeg skal straks sige, at det Merbeløb, som er anført i Bemærkningerne til det i Folketinget fremsatte Lovforslag, ikke virker afskrækkende, især ikke, naar man regner med, at det drejer sig om ca. 80 Skoler, og at en Del af disse Skoler er meget store Foretagender. Den Merudgift, som der oprindeligt regnedes med, var paa 164 000 Kr. om Aaret. Ganske vist er dette Beløb forhøjet noget i Folketinget, særlig af Hensyn til de mindre Skoler, men Merudgiften bliver alligevel kun saadan noget som 3 000 Kr. aarlig i Gennemsnit for hver Skole, altsaa bortset fra Elevunderstøttelserne. Hensigten med at forhøje Tilskuddene er selvfølgelig den, at Skolerne derigennem kan blive bedre udstyret baade med Hensyn til Lærerkrafter og med Hensyn til Materiellet og paa den Maade faa bedre Betingelser for at drage de unge til sig.

Som man vil se af Lovforslaget, er det ikke mindst Lærernes Forhold, der er Tale om at ændre, dels i Henseende til deres Lønningsforhold, dels i Henseende til deres Mulighed for Overflytning til andre Skoleformer. Det forekommer mig rimeligt, at der, som det sker i Lovforslaget, angives en Bundgrænse, hvorunder Højskolelærerlønningen ikke bør gaa, nemlig 2 220 Kr. i Aars-

løn plus et mindre Reguleringsstillæg, hvilket altsaa er samme Begyndelsesløn som den, der gælder for Andenlærere paa Landet. Jeg vil gerne tilføje, at jeg mener, man har Lov til at sige, at det endda er en beskedent Løn, for Forholdet er vel dette, at det som Regel drejer sig om Lærere, der har ofret fem til seks Aar paa deres Uddannelse. Men forhaabentlig vil denne Bestemmelse ogsaa medføre, at Højskolerne vil beskæftige flere unge seminarieuddannede Lærere, naar Forholdet bliver det, at de alligevel skal betale Andenlærerlønninger. Det er et Lyspunkt, da man staar over for en Fare for, at der rimeligvis ret snart vil blive stor Arbejdsløshed blandt Lærerne; i Løbet af nogle Aar vil det sikkert vise sig, at der inden for de seminarieuddannede Læreres Kredts vil blive en ikke ganske ringe Ledighed. Men for øvrigt vilde jeg betragte det som værende af stor Værdi, hvis mange af Folkeskolens unge Lærere fik Lejlighed til en Vinter eller to at undervise paa en Højskole. Jeg har set nogle Eksempler derpaa og synes, at denne Virksomhed har været i høj Grad udviklende for de unge Lærere. Jeg haaber derfor, at den Bundgrænse, som er lagt for Lønningerne, paa mere end en Maade vil vise sig at være heldig og gavne ikke blot Højskolelærerne, men som Helhed de seminarieuddannede Lærere.

Saa maa det vist ogsaa kaldes et Fremskridt, at der indføres Alderstillæg for de Lærere, som er fastere knyttede til Højskolen. Det er en ny Form for Tilskud til disse Skoler, og der er sikkert Enighed om, at det er en god Form.

Endvidere vil denne Ordning medføre, at det i økonomisk Henseende bliver lettere for Lærere at søge Forflyttelse til Højskoler og andre Skoleformer og omvendt, hvilket ligeledes maa kaldes et Fremskridt.

Alt i alt forekommer det mig, at den her foreslaaede Tilskudsordning er rimelig. Det gælder baade Elevunderstøttelserne, Lærerlønningerne og Tilskuddene til Skolerne i øvrigt.

Der er i Folketinget blevet indført nogle Ændringer i Lovforslaget, ikke mindst vedrørende Tilskuddene til Højskolerne. Det kan nævnes, at Grundtilskuddet er blevet forhøjet fra 500 Kr. til 1 000 Kr., at Forrentningstilskuddet er blevet forhøjet, og at Ministeren ligesom nu faar et Raadighedsbeløb, der efter nærmere Skøn kan anvendes til enkelte Skoler. Jeg skal herom blot sige, at jeg anser disse Ændringer for at være Forbedringer, som der er al mulig Grund til at tiltræde.

I Folketinget har man tillige forladt